

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év május hó 28. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tatabányai Városi Bíróság 14.B.279/2006/17. számú ítéletét és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2.Bf.323/2007/8. számú végzését hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Tatabányai Városi Bíróság a 2007. év április hó 13. napján kihirdetett 14.B.279/2006/17. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. Ezért őt egy évre próbára bocsátotta.

A megállapított tényállás szerint az 1959-ben született terhelt 1976. óta rendelkezik „B” kategóriára érvényes járművezetői engedéllyel, büntetlen, ellene szabálysértési eljárás két éven belül nem volt.

A terhelt 2005. év július hó 22. napján 17 óra 30 perc körüli időben lakott területen a lakótelep irányából a 111-es számú út felé közlekedett a személygépkocsival. A 111-es számú út kétirányú, osztatlan aszfaltburkolatú úttest, irányonként egy-egy forgalmi sávval.

A kereszteződéshez érve balra, nagy ívben kanyarodott a 111-es számú útra. Az „Állj, elsőbbségadás kötelező!” jelzőtábla utasítása ellenére nem biztosított továbbhaladási elsőbbséget a motorkerékpárral 80-87 km/óra sebességgel közlekedő, bukósisakot nem viselő sértettnek. Az úttest bal oldalán közlekedő sértett a vészhelyzetet felismerve, járművét először balra kormányozta, így akarva elhaladni a jobbról behaladó személygépjármű előtt. Miután felismerte, hogy a személygépkocsi folyamatosan haladva be akarja fejezni a kanyarodását, késedelem nélkül fékezett. Járművét kissé jobbra kormányozta, majd elvesztette felette uralmát és jobb oldalára dőlt. A sértett a terelővonal mentén csúszva, a terhelt által vezetett jármű bal hátsó részének csapódott.

A 111-es számú út 4. számú kilométerét jelző táblához, mint mérési ponthoz viszonyítottan, 4,6 méterre a felezővonalától, balra 30 centiméterre volt található a féknyom kezdete, amely csúszási nyomként folytatódott, és a mérési ponttól 43,1 méterre ért véget az út jobb szélén. A baleset helyszínén a megengedett legnagyobb sebesség 50 km/óra.

A sértett a baleset következtében jobb kulcscsontjának törését, koponyaboltozatának törését és a jobb arcideg sérülését szenvedte el, amely sérülések 8 napon túl gyógyultak. A sértett homlokán és a fari tájékon észlelt hegesedés, valamint deformitás maradandó fogyatékoságként értékelendő. Amennyiben a sértett a baleset során bukósisakot viselt volna, úgy a koponyasérülések - figyelemmel azok elhelyezkedésére és jellegére - nem jöttek volna létre.

A terhelt a cselekményével megszegte a KRESZ 28. § (2) bekezdésének b) pontjában, míg a sértett a KRESZ 25. § (2) bekezdésében, a 26. § (1) bekezdésének a) pontjában és a 48. §-ának (7) bekezdésében foglalt rendelkezést.

Az elsőfokú bíróság utóbb a bizonyítékok értékelése körében (ítélet 5. oldal első bekezdés) rögzítette, hogy a terhelt az „Állj, elsőbbségadás kötelező!” táblával biztosított kereszteződésben nem vitatható módon járművével megállt, azonban kellő figyelem és körültekintés nélkül indult el úgy, hogy nem észlelte a neki balról érkező a sértett által vezetett motorkerékpárt.

Rögzítette továbbá, hogy a sértett a motorkerékpárjával az ütközést közvetlenül megelőzően a felezővonal közelében haladt, amely haladása során vélelmezhetően, észlelve a bekanyarodó járművet, igyekezett az elé kerülni olyan módon, hogy balra húzódva igyekezett az ütközést elkerülni. A jobbra tartási kötelezettsége betartása esetén a motorkerékpár vezetője még a használt, a megengedettnél jóval magasabb sebesség mellett is lassító fékezéssel képes lett volna elkerülni a balesetet. A megengedett sebesség használatakor a baleset még könnyebben, lassító fékezéssel

úgy lett volna elkerülhető, hogy a motorkerékpár vezetője a terhelt bekanyarodásának pontjáig a járművét állóra fékezhette volna.

A bíróságnak nem volt módja és lehetősége arra, hogy a büntetőeljárás keretei között a sértett többszörös, súlyos KRESZ szabályszegését érdemben bírálja el, azonban meg kellett állapítania, hogy amennyiben a közúti közlekedésben úgy vesz részt, hogy a megengedett legnagyobb sebességet nem lépi túl, úgy a baleset be sem következett volna. Amennyiben pedig az előírt védőfelszerelést viseli, úgy azok a koponyasérülések sem következtek volna be, amelyek az életvitelének jelentős mértékű megváltoztatását eredményezték.

Az elsőfokú bíróság mindezek alapján a terhelt cselekményét a Btk. 187. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és aszerint büntetendő közúti baleset gondatlan okozása vétségének minősítette.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a terhelt és védője által felmentés végett bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 2007. év október hó 18. napján tartott tanácsülés alapján meghozott 2.Bf.323/2007/8. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a tényállást az iratok tartalma alapján azzal egészítette ki, hogy a baleset jó minőségű, irányonként egy-egy forgalmi sávval rendelkező, száraz aszfaltburkolatú úton történt, egyenes útszakaszon, jó látási viszonyok között, derült égbolt mellett.

A megyei bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal az okfejtésével, amely a sértett motorkerékpáros sebességét nem tekintette megtévesztőnek és olyannak, amelynek következtében az elsőbbségadásra kötelezett a kötelezettsége szempontjából jelentős körülményeket nem észlelhetett. Ezért nem osztotta a védelem azon álláspontját, hogy a 6/1998. BJE határozat I. pontja alapján a terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentésének volna helye.

Kifejtette, hogy a sértett 80-87 km/óra közötti sebességgel közlekedett olyan útszakaszon, ahol a megengedett sebesség 50 km/óra. A kialakult bírói gyakorlat szerint, amikor az 50 %-os sebességtúllépés megállapítható, valamennyi körülmény figyelembe vételével vizsgálni kell azt, hogy az elsőbbségadásra kötelezett terhelt felelősségét nem zárta-e ki az a tény, hogy az elsőbbségadási kötelezettsége szempontjából jelentős körülményeket az elsőbbségre jogosult szabályszegése következtében nem észlelhetett, vagy e körülményekre nézve az elsőbbségre jogosult megtévesztette.

Az elsőfokú bírósággal egyezően azt állapította meg, hogy a sértett motorkerékpáros sebességével a terheltet nem tévesztette meg és nem állapítható meg az sem, hogy a terhelt az elsőbbségadási kötelezettsége szempontjából jelentős körülményeket az elsőbbségre jogosult szabályszegése következtében nem észlelhette.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt és védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján - arra hivatkozással, hogy a terhelt bűnösségének kimondására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor.

A Legfelsőbb Bíróság 6/1998. Büntető jogegységi határozata szerint az elsőbbséget élvező motorkerékpár balesetben való közrehatásának akkor van helye, ha annak sebessége 50 %-kal meghaladja az adott helyen megállapítható, jelen esetben 50 km/óra megengedett sebességet.

Az említett elsőfokú ítéletben a balesetet szenvedett motorkerékpáros sebessége kb. 87 km/óra volt, ez nem 50 %-kal, hanem 85-88 %-kal haladja meg a megengedett sebességet.

A motorkerékpár sebessége az alacsony rálátási fok miatt nem volt megítélhető, erre tekintettel - a jogegységi döntés I. pontja alapján - a terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentésének lett volna helye.

A terhelt és a védő mindezek alapján a marasztaló jogerős döntés megváltoztatását és a terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség BF.269/2009. számú átirata szerint a felülvizsgálati indítvány nem alapos.

Az alapügyben eljáró bíróságok azt állapították meg, hogy a sértett észlelésének lehetőségeit a motorkerékpár sebessége nem korlátozta, a sértett a terheltet e tekintetben nem tévesztette meg.

Az alapügyben eljáró bíróságok az osztott felelősség kérdését a sértett elleni vádemelés hiányában értelemszerűen nem vizsgálhatták, de a joghátrány megállapításakor nyomatékkal figyelembe vették a sértett közlekedési szabályszegéseit is. Ezek azonban a terhelt büntetőjogi felelősségét nem befolyásolták.

A terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül került sor és a felülvizsgálatot egyéb ok sem indokolja. A Legfőbb Ügyészség ezért azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványt fenntartotta.

Álláspontja szerint a jogkövetkezmények levonásakor elsikkadt, hogy a terhelt a tényállás szerint az útkereszteződésben megállt. Megvárta, amíg a város felőli forgalom elment. Balra is nézett. Ott 100 méterre volt egy körforgalom, de e szakaszon közlekedő járművet nem látott. Ezért kezdte meg a kanyarodást. A motorkerékpáros, azonban 3 másodperc alatt gyorsul fel 100 km-re. Olyan gyorsan közlekedett, hogy amikor a terhelt elindult, még nem is lehetett látni. A baleset kizárólagos oka tehát az volt, hogy a motoros majdnem dupla akkora sebességgel haladt, mint amekkora a baleset helyszínén megengedett volt.

A bíróságok nem adták végül indokát annak, hogy miért nem fogadták el a szakértő véleményét.

A védő mindezek alapján - írásbeli indítványával egyezően - a terhelt felmentését indítványozta.

A legfőbb ügyész képviselője a tárgyaláson az átiratában foglaltakat fenntartotta.

A nyilvános ülésen a terhelt azt sérelmezte, hogy a Tatabányai Városi Bíróság a helyszínen megállapított tényeket nem vette figyelembe.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt - a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatával egyezően - a tényállást támadó részében a törvényben kizártnak, érdemben pedig alaptalannak találta.

A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén nyílik lehetőség. Ennek megfelelően a felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül. A Be. 423. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható.

A terhelt és a védő a tényállást támadta, amikor arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok a szakértő véleménye és a helyszínen rögzített tények figyelmen kívül hagyásával állapították meg a tényállást.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállással ellentétesen hivatkozott arra is, hogy miután a terhelt a kereszteződésben megállt, először balra, majd jobbra nézett, ezt követően közvetlenül a kanyarodás megkezdése előtt ismét balra nézett volna. Ezt ugyanis a tényállás nem tartalmazta. Éppen ellenkezőleg azt rögzítette, hogy a megállást követően a kellő figyelem és körütekintés nélkül indult el úgy, hogy nem észlelte a neki balról érkező sértett által vezetett motorkerékpárt.

Miután a felülvizsgálati indítványban a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül a Legfelsőbb Bíróság kizárólag a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapulvételével foglалhatott állást abban a kérdésben, hogy a sértett által vezetett motorkerékpár sebessége megtévesztette-e (illetve megtéveszthette-e) a terheltet az elsőbbségadási kötelezettsége szempontjából jelentős tények tekintetében, következésképpen bűnösségének megállapítása körében az eljáró bíróságok megszegték-e a büntető anyagi jog szabályait.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a terhelt felmentésére vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelt bűnösségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt - a Legfőbb Ügyészség átiratában foglalt indokok alapján - érdemben sem találta alaposnak.

Az irányadó tényállás szerint a baleset jó minőségű, irányonként egy-egy forgalmi sávval rendelkező, száraz aszfaltburkolatú úton történt, egyenes útszakaszon, jó látási viszonyok között, derült égbolt mellett.

A belátható útvonal hosszára és arra is tekintettel, hogy az a motorkerékpáros egyedül közlekedett a 80-87 km/óránban meghatározott sebességtűllépése - amint arra az eljáró bíróságok is helyes érvekkel mutattak rá - nem tekinthető megtévesztőnek. E sebességtűllépés nem eredményezte azt, hogy a terhelt, mint az elsőbbségadásra kötelezett jármű vezetője a kötelezettsége szempontjából jelentős körülményeket nem észlelhette, nem ismerhette fel. Ezért a 6/1998. BJE határozat I. pontja alapján a

terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentésére nem volt törvényes lehetőség.

A felülvizsgálati indítvány tartalmára figyelemmel e körben utal a Legfelsőbb Bíróság arra, hogy a 6/1998. BJE döntés nem tartalmaz olyan megállapítást, amely szerint a kialakult bírói gyakorlat az elsőbbségre jogosult 50 %-os sebességtúllépése alapján már mentesítené az elsőbbségadásra kötelezettet a büntetőjogi felelősség alól.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság - a Legfőbb Ügyészség indítványával egyezően - azt állapította meg, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül mondták ki a terheltet bűnösnek a Btk. 187. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és aszerint büntetendő közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. Észlelte ugyanakkor, hogy az irányadó tényállásban megállapított maradandó fogyatékoság ellenére a cselekményt nem minősítették a Btk. 187. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint. Megállapította továbbá, hogy a törvényi minimumban megállapított tartamú próbára bocsátás a terhelttel szemben alkalmazható legenyhébb szankció, amelyre ugyancsak törvényesen került sor.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - a hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten

előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2009. május hó 28. napján

*Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k.
előadó bíró, Dr. Schäfer Annamária s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*tisztviselő
Bné*